

Inklusionens paradoks

Forleden superviserede jeg nogle pædagoger i en specialbørnehave for børn med autismspektrum forstyrrelser. De var frustreret over, at kommunen havde bestemt, at de skulle tage sig af børnene – og at nogle andre skulle snakke med forældrene. De havde erfaring for, at det, der *virkelig* rykkede, var, når et tæt forældresamarbejde skabte sammenhæng og forbindelser mellem de afgørende kontekster i børnenes liv, børnehaven og hjemmet. Men nej, det var ikke deres opgave at snakke med forældrene om historier og samspilmønstre. Det skete måske et andet sted i kommunen – uden at de som pædagoger blev inddraget eller fik tilstrækkeligt kendskab til det.

Vi skal gøre det, vi er gode til, er blevet tidens slogan. Det betyder ofte specialisering eller henvisning til eksperter. Men pædagogerne syntes, de var gode til i hverdagen at skabe gode rammer for børnenes udvikling, ikke mindst fordi de havde forventninger til dem om at deltage i det fælles. Derfor ville de gerne inspirere forældrene gennem gode, nysgerrige dialoger og opbygning af alliancer.

I inklusionens tidsalder er der brug for at styrke almenområdet, styrke dér, hvor hverdagslivet leves. Det er dog, som om den faglige tænkning og organisering ikke er fulgt med: Børn og unge vokser op

i et multisocialiserende samfund, hvor mange kontekster skal samarbejde om udvikling. Inklusion handler jo ikke primært om geografi, men om gode udviklingsarenaer, i modsat fald bliver det til børn på tålt ophold i det almene. Inklusion er ikke primært en opgave for skoler og institutioner, men et fællesskabsanliggende. Opbakning til skole eller institution er ikke nok. Det var det, pædagogerne gjorde opmærksom på.

Alligevel handler 90 % af litteratur om inklusion om, hvad lærere og pædagoger skal gøre anderledes. Sideløbende kommer der stærke ministerielle anbefalinger af, at særlige familier skal indgå i særlige programmer, hvor de skal lære at være sammen med deres børn. Alt det sker, mens pædagognormering og sundhedspleje, som tidligere havde et særligt øje for børn, der havde brug for at være i mere udviklende samspil hjemme og i institution, skæres kraftigt ned. Programmer kan måles, men kan det også måles, hvad vi mister ved at adskille indsatserne?

Udviklingssynet mangler

Pædagogerne har en pointe: Den lineære tænkning er blevet styrket i offentlig ledelse. Under overskriften 'kvalitetskontrol' er det blevet oplagt at tænke i løsninger, før det komplekse og det samskabte i situationen står tilstrækkeligt klart. Be-

stille-udføre-modellen er et oplagt eksempel, hvor de, der står for udførelsen, kan kvalificere bestillingen, men oftest ikke bliver bedt om det. Så hvor bliver det kritiske blik på vores egne kulturelt skabte forståelser af? Hvordan skaber vi oplevelser af forbundethed, der bevæger og skaber bevægelse?

Det særlige er, at der bliver talt meget om behovet for inklusion, men kun lidt om det udviklingssyn, der må følge med, hvis ikke inklusion skal blive til børn på tålt ophold. Det var i sidste ende det, pædagogerne i børnehaven var optaget af – hvordan de kunne bidrage til, at børnene ikke blot skulle lære at leve med deres vanskeligheder, men at helheden i børnenes liv kunne blive anderledes. Det kræver stolthed og mod at sætte overliggeren højt, ikke blot på egne vegne, men på fællesskabets. Som samfund har vi brug for det.

Problemet er, at der ledelsesmæssigt bliver handlet, som om vi kan skabe den fornødne udvikling ved at *intensivere* og *forstærke* den samme form for organisering og tænkning, som har været med til at forme de særlige udfordringer, vi står over for. Det er der, det afgørende paradoks ligger. ■

Søren Hertz, børne- og ungdomspsykiater,
PsykCentrum

KLUMMEN (LAT. COLUMNA)

Psykolog Nyts klummetekster skrives på skift af seks personer, som har fået frie hænder til at ytre sig om tendenser i det moderne liv og samfund. Skribenterne repræsenterer vidt forskellige fagområder – og opgaven lyder ikke på at skrive om psykologi.